Anul III. Budapesta 18. Aprilie 1904. Nr. 16.

VOINȚA POPORULUI

Organul partiduluĭ socialdemocrat reorganisat din Ungaria. Foaie pentru poporul muncitor Român.

Abonamentul:
1 an: 4 coroane, ½ an: 2 coroane, ¼ an: 1 coroană. Un numer: 8 filerĭ. Dacă 30 foĭ se vor abonape o singură adresă abonamentul costă: Pe un ¼ de an 60 filerĭ, pe ½ de an 1 cor. 20 filerĭ, pe 1 an 2 cor. 40 filerĭ.

Redactor prim: **Vilmos Mezőfi.**
Redactor responsabil: **Dionisie Cienadi.**

Aici să se adreseze tot felul de scrisorĭ banĭ.
Redacția și administrația:
Szabad Szó Budapesta, VII., István-ut 67.
Numerul telefonuluĭ 59—21.

Către frațĭ!

Fiind spre sfârșitul pătraruluĭ, rugăm pe toțĭ frațiĭ nostri cărora li se sfârșește abonamentul la 1 Aprilie după călindarul noŭ să binevoiască a-șĭ reïnoĭ abonamentul, că astfel trimiterea ziaruluĭ se nu sufere întârziere. Vremea grea umblă de-asupra noastră, fișcalul împĕrătesc adica procurorul ne-a dus numeriĭ din urmă din **„Voința Poporuluĭ“** și astfel marĭ pagubĭ am îndurat, de acea voĭ ne stațĭ într'ajutor și pentru maĭ departe ca să putem lupta și de aci înainte pentru binele poporuluĭ.

Facem din noŭ băgătorĭ de seamă pe toțĭ cetitoriĭ și abonențiĭ nostri că prețul foaieĭ este a se plăti înainte, de oare-ce și noĭ de-asemenĭ înainte trebuie să plătim în tot locul. Nainte de toate ne rugăm de prietiniĭ nostri ca să nu-se supĕre pe noĭ dacă ar trebui să încetăm cu trimiterea foaieĭ, ci să ne sprijinească pentru că numaĭ atuncĭ o putem duce la un sfârșit bun, dacă regulat își plătește fie-care cetitor și frate al nostru dătoria, pentru că noĭ numaĭ din fileriĭ abonenților nostri susținem foaia, neavênd alt isvor de câștig.

Prețul abonamentuluĭ este următorul:

Pe	1 an	— de 1 numĕr	— 4 coroane.
»	½ »	— » » »	— 2 »
»	3 »	— » » »	— 1 »

Dacă se abonează 30 foĭ pe un nume, atuncĭ abonamentul va fi următorul:

Pe	1 an	— 30 numĕre	— 2 cor. 40 fil.
»	½ »	— » »	— 2 » 20 »
»	3 »	— » »	— » 60 »

Maĭ departe rugăm pe vechiĭ noștri cetitorĭ să scrie pe mandatul postal (utalvány) și numĕrul sub care primesc foaia, iar cetitoriĭ ceĭ noĭ sa-șĭ scrie numele curat și la înțeles, amintind și aceea că numaĭ acum abonează foaia pentru întâia dată.

Administrația
„Voința Poporuluĭ.“

Baniĭ, scrisorĭ și alte întrebarĭ au se trimite pe adresa aceasta:

SZABAD SZÓ
Budapest, VII., István-ut 67. sz.

După sĕrbătorĭ.

Trecênd sĕrbătorile Paștilor, dorim tuturor cetitorilor și fraților nostri, că să le fie de bine sfântele sĕrbătorĭ și la Cristos a înviat le rĕspundem: **Adevĕrat că a înviat.**

Congres orĭ comedie?!

Este aicĭ în Budapesta a adunătură de oamenĭ, carĭ de Paștile ungureștĭ ținut-au — ci-că — congres aicĭ în capitala țăriĭ, va se zică ceĭ din jurul ziaruluĭ «Adevĕrul» a Bokanyestilor au luat nește muncitorĭ și vr-o câțiva oamenĭ au adus pe baniĭ lor din vr-o câteva săte, între carĭ au fost și vr-o câțiva românĭ. Bokanyesti, adecă ceĭ din jurul ziaruluĭ „Adevĕrul“ au înșelat și au prostit aicĭ la Budapesta pe bietiĭ oamenĭ, ca să facă păradie cu eĭ și au scris în foile lor că au venit oameniĭ din 270 de sate. Un colaborator de al nostru a cercetat după treaba asta și s'a adevĕrit că Bokanyesti au mințit, că nu au fost nicĭ din 27 sate aicĭ oameniĭ, ci au făcut eĭ cum au putut și pe muncitorĭ i-a făcut ca trimișĭ din satele acele, unde s'au născut sau au viețuit nainte de asta.

Lumea i-a cunoscut acuma că ce șvindlerĭ sunt. Dar nu de asta am voit noĭ să scriem, ci despre aceea, că uniĭ dintre ceĭ amăgițĭ, anume un plugar cu numele Urbán din orașul Czegléd, le-a spus pe față celor de la „Adevĕrul“, adică conducătorilor Bokanyeștĭ, **cnmcă plugariĭ numaĭ dau nimic pe eĭ.** Le-a maĭ spus, că înzĕdar scriu să le publice în foaie una alta nu le publică de fel. Un alt plugar de la Becse le-a spus vorbe și maĭ urîte, anume că ceĭ din orașul Becse nu vreau să știe de conducătorĭ socialiștĭ cum sunt Bokanyeștĭ, carĭ au zis că: **plugariĭ românĭ și ungurĭ sunt puturoșĭ de băgău și au strigat olaĭ bocicor către româniĭ veniți la congresul lor.** Când am auzit aceste vorbe de la raportorul nostru, ni-se părea ca ceva de necrezut. Insă nu am așteptat multă vreme în nedumerire, când ne vin o mulțime de oamenĭ: românĭ, ungurĭ, slovacĭ și sêrbĭ și întreabă că aicĭ îĭ ușagul: **Voința Poporuluĭ** și **Szabad Szó** și **Slobodnuo Slovo,** le-am respuns, că aicĭ și atuncĭ noĭ i-am întrebat că cu ce le putem slugăturĭ și i-am poftit să ocupe loc. Oameniĭ nostri într' adevĕr s'au bucurat foarte mult, că au putut șede pe scaune, — că cănăpeie nu avem — și ne-au spus, că eĭ de azĭ-dimineață de la 6—7—8 ceasurĭ stau în picioare nemâncațĭ și nebĕuțĭ și că nicĭ dracul nu a stat cu eĭ de vorbă, ci toțĭ, câțĭ treceau pe lângă-eĭ, le ziceau: **bidoș paraszt, bidoș olaĭ, bagós paraszt, valach, vadrácz, részeges tót (slovac bețiv)** și câte de toate. Așa dară neam încredințat, că Bokanyesti de la „Adevĕrul“ într' adevĕr numaĭ pentru baniĭ bietilor țĕranĭ românĭ, ungurĭ, sêrbĭ și slovacĭ se luptă, eară de aitfel nicĭ că le pasă de starea tristă a bietuluĭ popor sĕrman si muncitor. Așa dară din congresul Bokanyeștilor s'a făcut adevĕrată batjocură și comedie. Vedețĭ fraților acum și voĭ, că cine-s adevĕrațiĭ vostri frațĭ și prietinĭ! Vedețĭ acum și ve încredințațĭ singurĭ, că binevoitoriĭ vostri suntem noĭ, partidul socialdemocrat reorganizat, care edă foile socialdemocretice **Szabad Szó, Voința Poporuluĭ** și **Slobodnuo Slovo.** Acum lumea vede, că cine-s prietiniĭ, frațiĭ și adevĕrațiĭ binevoitorĭ aĭ poporuluĭ sĕrman și muncitorĭ, noĭ carĭ umblăm pe sate și luminăm poporul și pe bietiĭ lucrătorĭ sau ceĭ de la «Adeverul», carĭ adună lumea la Budapesta, că bietul plugar și muncitor și cheltuiască baniĭ pe aicĭ prin Budapesta. Noĭ în sute de sate am ținut adunărĭ cu organele noastre, unde am luminat poporul, până ce ceĭ de la „Adevĕrul“ au chemat la Budapesta câțĭ-va onmenĭ pe carĭ i-au bătjocorît. Așa dară ceĭ de la «Adevĕrul» au ținut un feldе congres aicĭ în Budapesta, la care lumea s'a deșteptat și a venit la noĭ și a spus că, acuma să lapădă de «Adevĕrul» și au abonat foi le noastre **Szabad Szó, Voința Poporuluĭ** și **Slobodnuo Slovo,** așa dar „congresul comedie“ a celor de la „Adeverul“ ne-a făcut tocmaĭ **300 de abonențĭ.**

Tare frumos mulțămim Bokanestilor de la „Adevĕrul“ că ne mână apa pe moară noastră.

Tribuna in lumină adevĕrată.

In coloanele acestei foi am susținut de atâtea ori că la «Tribuna Poporului“ din Arad se adăpostese cele mai dubioase existențe. Am susținut-o și cu toate acestea, regretăm, că totuși se mai găsesc indivizi, cari fără obraz încă se mai stee în legături cu cei dela foaia arădană.

Ni s'a intêmplat nu odotă că bunele intenții ale foaiei noastre au fost trase la indoială de către prăpădiții dela »Trib. Pop.« Ba ni s'a intêmplat și aceea, că d. p. redactorului nostru i-s'a imputat, că rênd pe rênd odată Consistorul metropolitan, odată guvernul, altădată nu știu care episcop ori metropolit i-a contribuit cu mijloace materiale, ca sĕ poată ținea piept cu cei din jurul „Tr. Pop,“

Ei bine, pentru a se vedea odată că cine și ce fel de oameni ne-au calomniat, reproducem aici din originalul ce ne stă la dispoziție următoarele documente:

Arad. datál poștni.

Stimate Domnule!

Sunt insărcinat din partea administrației „Tribunei“ ca sĕ incasez prețul abonamentului pebtru „Tribuna Poporului“ pe care nu l'ați plătit nici după repetate provocări. Vĕ rog ca in decurs de 8 zile, sĕ binevoiți a plăti deci suma de 10.20 coroane cât datorați pe II. sem. 1901 și I—II sem. 1902. I—II sem. 1903. In caz contrar aș fi silit sĕ incasez dela T. D-Ta această pretensiune pe cale judecătorească, care va fi impreunată cu spese. Imi place a crede că veți grăbi sĕ plătiți, cu atât mai ales. că numitul ziar v'a așteptat estul și a făcut din parte-i toate jertfele posibile. Plătirile sunt a se face la administrația foii, sau la mine.

Cu deosebită stimă:
Dr. Sever Ispravnic,
advocat Arad, edificiul Victoria.

Arad, 5 Oct. 1903.

Iosif Bojenescu, Sistaroveț.

Am plătit azi pentru DTa 10 cor. la administrația „Trib. Pop.“ cu care sumă ai datorat, anume: pe 1901 cor. 2.—, pe 1902 cor. 4.— și pe 1903 cor. 4.—. Te rog sĕ-i insemni in datoria mea la DTa.

Cu stimă
Sever Bocu, m. p.

Va sĕ zică acum s'a dovedit, că la fițuica aradană sunt angajate elemente de acelea, care nu numai publicul cel mare, dar și pe insuși sprijinitorii lor, pe proprii lor abo-

nenți incă i-au molestat cu amenințari in 13 Martie 1904 dupăce Bocu, prietenul lui Mangra și al lui Ciorogariu, și am reprodus și provocarea vehementă a nepotului lui Ciorogariu, a lui Dr Sever Ispravnic, nu din alt motiv, ci pentru a documenta odată ad oculos că la fițuica arădană se intêmplă ticăloșii și că elementele, cari stau in legătură cu cei dela fițuica numită nu pot fi decât niște elemente stricate.

»Controla.« **Un bun Român.**

Pentru plătitorii de porție

Peste câteva zise se întărește din partea regeluĭ nostru legea prin care se orênduește încassarea contribuțieĭ și a tot felul de dărĭ. Ministru președinte a făgăduit că va afla un mod oare-care pentru ușurarea moduluĭ și chipuluĭ de-a plăti porția. Ear ministrul de finanțe a și spus că acel mod va fi următorul:

Restanța de dare din pătrarul al doilea, al treilea și al pătrulea din anul 1903, precum și restanța de porție din pătrarul întâiu din acest al 1904 an se poate plăti și în rate maĭ multe, aceasta îngăduealâ ministrul o va da fie-căruĭ contribuent, care în această privință se va adresa către autoritățĭ. **Cămătă** nu vor plăti pentru aceasta întârziere.

Așadar plătitoriĭ de dare au drept ca să ceară termen de-a și plăti dările. Rugările de atare natură sunt scutite de timbre (ștemple) ba se pot face chiar și némaĭ cu vorba.

Termenul de plată și îngăduelile cerute le fac și dau autoritățile administrative și plătitorul are drept ca să plătească darea în maĭ multe rêndurĭ! Camătă de întârziere nu se plătește pe acea vreme cât a ținut starea afară-delege a țăriĭ. Așa dar să fie tot însul băgâtor de seamă, ca să nu poftească scutirea de camătă și pe acel timp și pentru astfel de darĭ carĭ nu sunt scutite de camătă, că prin aceasta numaĭ cale și cheltuelĭ zăd rnice își vor face. Cine poate, grabească, că să nu-vină executorul pe cap.

Osândit.

Redactorul și editorul foaieĭ noastre **„Voința Poporuluĭ“,** fratele Dionisie Cienadi a fost tras în judecată pe motiv, că a scris în foaia noastră **„Voința Poporuluĭ“** despre lucrurile din dietă, adeca casa țăriĭ și despre guvernul luĭ Tisza și nu a lăudat acest guvern. Legea, care s'a făcut pentru edarea și redactorea ziarelor aicĭ, la noĭ in țară spune, că în foaia săptămânală numaĭ atuncĭ se poate face politică, dacă foaia are cauțiune depusă în suma de zece-miĭ-cincĭ-sute de coroane.

Ne avênd foaia noastră **„Voința Poporuluĭ“** 5250 florinĭ, editorulredactor, fratele Dionisie Cienadi a fost luat la rĕspundere pentru articlii apăruțĭ în foaie. Advocatul și fiscul partiduluĭ nostru Dr. Székely a cerut că tribunalul să orênduiască cetirea articolilor încriminațĭ, din ce se va vedea, că în foaia partiduluĭ socialdemocrat reorganizat politică nu s'a făcut, ci s'a dat știrile din dietă. Tribunalul a fost de altă părere și a osêndit pe redactorul și editorul foaieĭ noastre **„Voința Poporuluĭ“** la 60 coroane sau 3 zile de închisoare. Judecata sta pe loc și partidul nostru în rĕstimp de 14 zile va plăti pedeapsa.

De pe câmpul de luptă.

Rĕsboiul ruso-japonez
Intrarea japonezilor în Manciuria.

Unde sînt rușiĭ? — Japoneziĭ au trecut în Manciuria. — Cazaciĭ nefolositorĭ. — Cînd vor primi rușiĭ o mare bătălie.

Nu sunt de cît vre-o două săptămînĭ de cînd ziarele favorabile rușilor spuneau că japoneziĭ vor avea mult de lucru până vor putea trece riul Yalu, căcĭ acolo sînt concentrațĭ 40.000 rușĭ că 15.000 cazacĭ au fost aruncațĭ asupra Coreeĭ spre a nelinişti flancurile dușmanuluĭ, că trecerea peste fluviul de graniță nu se va putea face de cît cu marĭ greutățĭ etc. Eĭ bine, toate aceste proorociĭ au eșit de minciună fiind-că telegramele sosite erĭ, confirmă pe acelea venite în ultimele treĭ zile, cum că japoneziĭ au trecut granița Manciureĭ.

Este fapt hotărit, după cum am spus și în articolul nostru de erĭ, că japoneziĭ înaintează în două coloane. una în direcția Wladivostokuluĭ pe la Ceng-Su unde s'a dat crîncena luptă cu eclerorii rușĭ, a doua în direcția Niu-Șvanguluĭ și a Liao-Tang-uluĭ pe la An-Su, Vi-Șu și An-tung. Și pretutindenĭ ante-posturile rusești au fost silite să dea înapo[i] atit din cauza instrucțiilor primite cît și di[n] cauza superiorităței în număr a adversarulu[ĭ].

S'a maĭ spus, la debuturile războiulu[ĭ] că armata călăreață a Japoneĭ este cu tot[ul] inferioară și că nu poate suporta, în nicĭ u[n] fel, comparația cu cazaciĭ, acești călăre[ți] vestițĭ.

Totușĭ, după rezultate, vedem că, de[și] japoneziĭ au o cavalerie foarte rău montat[ă] dînșiĭ au mers înainte pe toată linia, iar ca-zaciĭ nu i-au putut împiedica de a trec[e] granița.

Maĭ rămîne de văzut cu ce forțe num[e]rice au trecut japoneziĭ în Manciuria.

Știrile din izvoare ruseștĭ vorbesc ca[m] de 70.000 oamenĭ, care de 100 miĭ oamenĭ dar nimenĭ nu poate fi sigur că a spus ade-vărul.

Dar dacă am primi ca bună cifra ce[a] maĭ mare ar rezulta cum că rușiĭ n'au p[e] granița Coreeĭ cele 50.000 soldațĭ de care s[e] vorbea acum două lunĭ, căcĭ într'alt fel n'a[r] fi admisibil ca o armată inamică cu dou[ă] treimĭ maĭ slabă să o fi putut împinge inapoi.

Trebue de primit ideea că rușiĭ n'au încă trupe în număr îndestulător, că cea ma[ĭ] mare parte a trupelor sosite au fost repartizate fie prin garnizoane, fie pentru paza, trans-siberianuluĭ și că la graniță n'au fost trimis[e] de cît sotniile de cazacĭ și foarte puține trup[e] din cele-l'alte arme.

Este acuma lucru sigur că generalu[l] Kuropatkin, care cunoaște valoarea trupelo[r] japoneze, nu va primi o mare bătălie de cî[t] atuncĭ cînd va putea opune adversaruluĭ u[n] număr superior de soldațĭ.

Serviciul Agenției.

Miscările japonezilor.

»Agenția Havas« este informata că japoneziĭ au mutat maĭ la nordul Coreeĭ punctele lor de debarcare. Orașul Cinampo este părăsit de vasele de transport ce se indreaptă către gura fluviuluĭ Yalu.

Flota japoneză.

Seul. — „Agenția Reuter“ este informată de la un misionar care vine din nordul Coreeĭ că flota de transporturĭ japoneze compusă din 40 de vase se află la Haidchou, la 50 de leghe la nord de Chemulpo. Se crede că această flotă expediază o parte din a 2-a

Bucuria Curticenilor.
(Glumă și nu prea.)

Curticiul are adevĕrată ziua de Paștĭ. Locuitoriĭ și-au schimbat și rugăciunea și acum nazaricușĭ, anabaptiștĭ, unițĭ, neunițĭ, jidovĭ, cătăliciĭ și reformațĭ, că toțiĭ să roagă către Mântuitorul lor cel maĭ, noŭ, unul născut fiu, a fostuluĭ arendaș de acolo, care nu este altul, decât deputatul dietal dr. H á m o r i László pentru căi-a mântuit de satana, de notarul S z e r é n y Sándor.

Antistia comunală a convocat adunare poporală, — fără de binecuvêntarea protopretoruluĭ și episcopuluĭ din Arad — care s'a ținut sub ceriul liber, la care au luat parte naționaliștiĭ, liberaliĭ, kossuthiștĭ și socialiștiĭ orĭ cum zic domniĭ cătră eĭ **„țuțulistiĭ“** și au hotărît, cumcă ulița cea mare să se numească de acum înainte „C a l e a l u ĭ H á m o r i“, botezul acesta de stradă se poate mulțumi socialiștilor, care s'au arĕtat maĭ Românĭ, decât verziĭ na na țo-na-liștĭ de la Arad și au zis, că dacă vechiĭ Romanĭ au avut «C a l e a l u ĭ T r o i a n», atuncĭ și lor, Curticenilor le trebuește o cale, fie aceea bătar-și-te a luĭ Hámori, numaĭ să fie. . . . tul vorba aia.

Niculae M l a d e n, mare negutător, dar de altfel protector al socialistilor (că și lor le dă pe așteptare și astfel îĭ scapă de-a pieri de foame, nota culĕg.) a făcut propunerea, ca antistia comunală să comandeze o icoană foarte mare de treĭ metri de înaltă și de cincĭ metri de lată, care icoană să se vopsească în uleiu și să eternizeze acel moment istoric și epocal, când încearcă notarul S z e r e n y Sándor să fugă pe poarta din dos de la ocolul caseĭ satuluĭ.

Pan'aci au mĕrs lucrurile cum au mĕrs, însă fiind vorba de banĭ, la obiectul acesta și sormaniĭ țuțuliștĭ au luat cuvêntul și au zis că dacă notarul a fost aiungat pe motiv că a mâncat baniĭ satuluĭ, atuncĭ cu ce vor plăti cheltuelile pictoruluĭ, că doar pictorul nu-ĭ țuțuliște ca să lucreze pe așteptare sau în cinste.

Vĕzênd birăul satuluĭ, că social-democrațiĭ au drept și ca un social-democrat are maĭ multă minte decât un comitat întreg s'a cam scărpănat în cap și a zis, că și el vede că antevorbitorul are dreptate, că banĭ nu-s, însă legea-ĭ lege și findcă țuțuliștiĭ-s oamenĭ reĭ și ce ca jude este chemat să grijească de orênduiala bună din sat și fiindcă țuțuliștiĭ n'au înstiințat adunarea nicĭ la el, nicĭ la fibirău, așa dară eĭ nicĭ n'au drept să vorbească.

După vorbele astea înțelepte eșite din gura luĭ, ca a unuĭ înțeiept Solomon-Ciorogar din Biblie, era să-l bage în mare nĕcaz. Insușĭ propunĕtorul fratele, adica protectorul sau stăpânul social-democraților s'a sculat din nou și a cerut cuvêntul ca să-șĭ susțină propunereași să molcomească pe social-democrațiĭ. Fratele, adeca gazda M l a d e n zice între altele, că gândul luĭ a fost rĕu înțeles, pentrucă el cetește din viitor însuflat de sfântul Duch și că numaĭ înaintarea comuneĭ Curticiu a dorit-o. Duchul sfânt i a dictat luĭ să facă propunerea aceea, vĕzênd el, că poporul din Curticiu a hotărît să pună nume la ulițĭ, Curticiul din sat se face oraș, pentru că numaĭ în orașe au ulițele nume. Apoĭ umblând el prin Arad și prin sala ședințelor de la comitat a vĕzut acolo pe părĕțiĭ saleĭ de ședințe icoane de oloĭ cu fel și fel de chipurĭ pe carĭ sunt feștițĭ fișpanĭ, ministriĭ și venirea luĭ Arpad în țara noastră. Dar a maĭ zis totdênsul și prin Peșta și s'a dus prin dietă sau casa țăriĭ și acolo că a umblat vĕzut astfel de iconĭ, de nicĭ turnu bisericiĭ din Curticiu nu-ĭ așa de înalt și toate-s cu oloĭ făcute. Apoĭ a maĭ zis, că a fost tot dênsul și la domnul Conzistor de prin Arad, unde preasfânțitul domnul Conzistor l'a învitat la prânz și el a șezut de a dreaptă luĭ Ciorogar, ca ceĭ din Biblie, că la stânga luĭ Ciorogar era nepoțĕlul advocățĕlul Ix-pravnic, părintele Giigor nu a fost la prânz, că a prânzit cu sora și nevasta luĭ Ispravnic la vendiglău „M i l l i o m“ din Arad, că socacița s'a dus în Bosnia unde a plecat puțmanul unuĭ oficer, care s'a cerut în Bosnia.

Apoĭ și acolo la domnu Conzistor in odaia aceea, unde prânzeste domnul episcop, o vĕzut vr'o sută de icoane tot din oloiu, pe carĭ erau feștițĭ toțĭ vlădiciĭ din Arad și archimandriliĭ de la Bodrog și românĭ și sêrbĭ. Și numaĭ de aceea a făcut el propunerea să se feștească acel moment istoric din Curticiu. Că de acuma satul oraș va fi, avem nume la ulițĭ, să avem dar și icoane de oloiu pe părĕțiĭ din sala ședințelor. Și ca să încapă icoana cea mare în sala de sfat, spargem padimentul și podul și așa o așezăm acolo, că dacă avem cel puțin un chip de acel mare ușor putem noĭ să mărim și casa comunală, că doar dacă avem un chip de oloiu, atuncĭ se plăteste sa facem casă co unală cu condignație, că atuncĭ de bună seamă vom fi oraș. Și dacă suntem oraș atuncĭ ne flăstărim ulițele și le luminăm cu lumină eleftrică, e drept că ne vor cuștuli vr'-o 70—80,000 de florințĭ, dar ce-ĭ aceea la un oraș, că doară sunt orașe, carĭ au datorie și de un milion de florințĭ și si maĭ mult. Totodată spune, că era să-ĭ scape din minte, că la prânz la domnul Conzistor a fost și profesorul N i c o r e s c u, care a fost ales de preot la Curticiu și despre care a zis Ciorogar că este cel maĭ învĕțat profesor dintre toțĭ câțĭ îs la seminar și preparandia din Arad și că maĭ este unul,

armată, 1-a și a 3-a divizie fiind deja debarcate la Yugampo.

Ofițerĭ rușĭ decorațĭ.

Petersburg. — Pentru apărarea Port-Arthuruluĭ contra ataculuĭ japonezilor din ziua de 6 februarie, st. n. amiralul Starck a a primit ordinul Sf. Vladimir de clasa a 2-a cu săbiĭ, contra-amiralul Uchtomski ordinul Sf. Stanislau de clasa 1-a cu săbiĭ, iar căpitanul Rejtzenstein, pentru excelenta comandă a escadreĭ de la Wladiwostok, ordinul Sf. Vladimir de clasa a 3-a.

Țarul pe cîmpul de războiu.

Petersburg. — Țarul va pleca totușĭ pe cîmpul de războiu, de și știrea aceasta se desmințise în primul moment.

El se va duce în curînd la Ircutzk și va rămîne acolo pînă la sosirea primăvereĭ, în așteptarea începereĭ luptelor decisive.

Ofițerĭ rușĭ reîntorșĭ.

Viena. — Astă seară au trecut pe aci venind din Port Arthur via Marsilia Odessa 22 de ofițerĭ din marina de războiu rusă, carĭ fuseseră făcuțĭ prizonierĭ în lupta de la Cemulpo pe vasele Korejez și Warjag și carĭ maĭ tîrziu au fost pușĭ în libertate după ce și-au dat cuvîntul de onoare că nu vor maĭ lua parte la războiu.

Acum eĭ se reintorc în patrie.

Chestiunea Tibetuluĭ.

Berlin. — Știrile sosite zilnic asupra evenimentelor din Tibet se aseamănă maĭ mut cu niște buletine de războiu de cît cu telegramele pe carĭ le trimete o mis une culturală de acolo.

Chestia Tibetuluĭ începe să îngrijască foarte mult diplomația europeană și s'o preocupe în cel maĭ înalt grad.

Rușiĭ comandă vagoane.

Bruxelles. — Rusia a comandat la uzinele belgiene un mare număr de vagoane căptușite cu oțel pentru traesportarea trupelor pe linia siberiană.

Pînă la mijlocul luĭ Iulie uzinele vor trebuĭ să furnizeze 250 vagoane.

Liniștea pe cîmpul războiuluĭ Semne de pace.

Berlin. — Faptul că pe câmpul de razboiu este absolută liniște, face să se presupună că regele Anglieĭ continuă cu mult zel sforțările sale în sensul uneĭ mediațiunĭ cu succes pentru pace între cele două puterĭ inamice.

Țarul ar dorĭ pacea, dar cu condiția ca ea să fie onorabilă pentru armele rusești.

Acum toate silințele Anglieĭ tind numaĭ să decidă pe Japonia ca să reia tratativele, iar pe Rusia să facă posibilă realizarea lor.

Răscoală din Ci-fu.

Londra. — Răscoala din Cifu în contra europenilor a fost potolită.

Misionariĭ stăinĭ au fost apărațĭ și au scăpat.

Nu sînt de așteptat nouĭ escese.

Intăririĭ rusești.-Retragerea rușilor.

Londra. — Telegramă din Tokio:

Un japonez a reușit să treacă în not fluviul Yalu lîngă Kiulienceng și urmînd apoĭ cursul fluviuluĭ a constatat pe malul nordic existența unor admirabile întăririĭ rusești.

Japoneziĭ sînt mirațĭ de rapida retragere a cazacilor și cred că eĭ s'au grăbit să se retragă de oare-ce se temeau că maĭ tîrziu cînd rîul ar fi revărsat aceasta le-ar fi fost imposibil.

Revoluționariĭ coreenĭ.

Londra. — Organizația revoluționară coreeană din Taghok și-a reînceput activitatea

Ajutor partiduluĭ.

Următoriĭ frațĭ au trimis ajutor partiduluĭ nostru socialdemocrat reorganizat de la noĭ din țară: pentru susținerea cancelarieĭ secretariatuluĭ: organul din Nagykürü 2 cor., Oláh (Bpesta) 1 cor., organul din Bucsatelep pentru secretariat 1 cor., pentru fondul de alegerĭ 5 cor.. organul din Csökmő pentru fondul de alegerĭ 2 cor., pentru suretariat 2 cor., cubicușiĭ din Sisliovicz pentru fondul de alegerĭ 6 cor., frațiĭ din Fegyvernek pentru fondul de alegeriĭ 6 cor. 40 fil., F. Pál (Varjas) pentru fondul de alegeriĭ 10 fil., organul din Kiskomárom pentru fondul de alegerĭ 1 cor. 60 fil., pentru secretariat 1 cor. 20 fil., P. Áron (Kiskőre) 20 fil., organul din Nádudvar 4 cor., organul din Tiszavalk pentru fondul de alegerĭ 5 cor., pentru secretariat 4 cor., 60 fil., organul din Simonyifalva 5 cor. 38 filerĭ.

Sfat în procese

Partidul nostru social-democrat reorganizat pentru a sta în ajutor fraților nostri a înființat o secțiune a sa, de unde frațiĭ nostri pot se primească sfat în afacerile lor de procese, însă numaĭ aceia, carĭ sunt abonențiĭ foilor noastre fie acelea unguresțĭ, nemțestĭ sau românești. Dacă ni se adresează cineva după sfat, atuncĭ trebue să subscrie crisorea cu președintele și notarul organuluĭ din acel sat nostru și dacă au sigil, atuncĭ să fie pecetluite acele scrisorĭ cu sigilul organuluĭ. Dacă președintele și notarul organuluĭ nostru nu va recomânda pe sau cutare cutare frate, unuĭ ca atare sfat nu-ĭ dăm. Hărtiĭ de procese să nu ne trimită nimenĭ, până ce noĭ nu le vom cere, ca să nu se peardă oare-cumva. Numaĭ în cause **serioase** să se adreseze cătră noĭ. Fără provocarea noastră să nu vină la Pesta nimenĭ, ca să-șĭ facă cheltuelĭ zădaraice, că dacă va fi lipsă de el, noĭ chema-l-om.

Noutățĭ.

Judecată în causa din Bilek. Din Seraievo sĕ vestește, că în causa din Bilek (Bosnia) unde astăvară au căzut jertfă maĭ mulți soldați, s'a adus judecată. Tribunalul militar a osândit pe generalul Grünzweig la 5 luni, pe generalul Török la douĕ luni temniță grea. Ceialalți cficeri au fost achitați. Maiorul Iasni a fost pndepsit pe cale disciplinară.

Foaie patriotică. In Beszterczebânya „Slovacii patriotici" au întemeiat o foaie slovacă „patriotică," cu numele Kraian. Foile ungureștl vestesc aceasta cu mare bucurie, adaugând, că ca e chemată a combate foaia națională slovacă «Slovenske Noviny.»

Pedeapsă întărită. Redactorul foaiei din Sibiu Silvestru Moldovan, a fost osândit de tribunalul din Cluj la o pedeapsă de 500 coroane, pentru reproducerea în fosta „Tribuna" a unei adrese de felecitare a tinerimii universitare din București, trimisă din prilejul osândirii Tribunei la plătirea sumei de 11 mii cor. Sĕptĕmâna trecută Curia a întărit aceasta pedeapsă.

Mine de aur în Munții-Apuseni. «Tel. Rom.» scrie, că pe hotarul dintre Roșia și Arieș, la «Rușinoasa,» Mușca și Lupșa s'au aflat mine de aramă. Probele făcute au dat 5.9% cupru (aramă), 26—25 grame argint și 5.25 grame aur la o tonă (1000 chilogr.) peatră. Pentru esploatarea acestor mine a scos licență firma Sternberg din Budapesta.

Usurar omorit. In comitatul Sĕlagiului era cunoscut ca usurar bĕtrânul Ilie Mărginean din Boian. Sĕptĕmâna aceasta trei oameni, nĕcăjiți sĕ vede pe usurarul, au străbătut noaptea în casa lui și 'l-au omorit, sfărmându-'i capul. Ucigașii au luat cu sine cambii în preț, de vre-o 7000 cor. și cartea datorașilor, pe cari le au ars, ear' banii gata, 1360 cor. ce 'i-au găsit, 'i-au împărțit. Gendarmeria a avut prepus pe oamenii Pavel Gita, Vas. Glodan, și George Florea, cari, aflându-sĕ la ei banii, au mărturisit faptul și au fost arestați.

România în Mandsuria. Ministerul de războiu a hotărit să trimeată in locul domnuluĭ Exarcu, atașat militar la Viena, pe domnul maior Theodor Gaiseanu de la marele stat-major si pe d. maior D. Haralambie de la secretariatul ministeriuluĭ în Manciuria pentru a asista la războiul ruso japonez.

Ministerul a hotărit ca ambiĭ să stea pe cîmpul de războiu pînă la terminare, dîndu-li se cîte 45.000 leĭ anual fie-căruia.

Rĕscoala din Valadolid. Rĕscoala din Valadolid (Spania,) despre care am făcut

adeca Trifunaț, Logojan-Geambașul care o fi popă ales la Socodor sau la Macea, dacă se duce în pensie popa Liviu Rațiu. Totodată a zis Ciorogar, că profesorul Nicorescu azĭ-mâne va căpătă brêu roșu pentru că e tare faină predicător și a întrecut în ale predicațieĭ pe insușĭ vicarul Mangra, care numaĭ o predicție a goldișit, ear el, Ciorogar numaĭ un raport, deși au dăscălit fie-care dintre eĭ vr'o 25—30 anĭ și eată Nicorescu în 3 anĭ de dăscălie a goldișit aproape 400 de predicĭ, de și numaĭ acum la vară, în luna Iunie va face examenul din clasa a patra gimnazială și astfel ar avea dreptul să fie primit în cursul prim de preparandie. Insă-a continuat Ciorogar — nu face nimic, că tot el va fi popă în Curticiu s'au îmĭ taiu eu-capu (așa a zis și când la Micălaca s'a ales Morărel, și Morărel a fost întărit și Ciorogar tot nu sĭ-a tăiat capul, nota culĕg,) apoĭ avem protopopĭ bĕtrânĭ, așa de pildă, la Arad, cum e prota Beleș el azĭ-mâne se duce în pensie, că numaĭ poate suferi șicanele domnuluĭ Conzistor și atuncĭ îl aducem pe Nicorescu de protopop la Arad, că doar și fiertatul Moise Bocșan din Curticiu a ajuns de protopop la Arad.

Auzind vorbele acestea inașul domnuluĭ Conzistor, zice, că aia o fi tare bine, că doar și el are patru glasurĭ de la eĭ din sat și dacă se duce Nicorescu de popă la Curticiu atuncĭ el, ca vestit cântărĕț, un adevĕrat Cucuzel candidează la locul de profesor la seminar, că vo fi următor cum se cade a luĭ Nicorescu, apoĭ tot pe urma luĭ Nicorescu va călca și va fi preut în Curticiu, apoĭ protă la Arad și așa maĭ departe, până când va ajunge in sînul luĭ Avram și poate chiar singur Avram va putea ajunge cu vremea în răiu.

Auzĕnd această dare de samă Curticeniĭ, s'au îngrozit foarte, maĭ mulțĭ au leșinat, uniĭ chiar trag de moarte și e de temut, că mulțĭ carĭ șĭ-au dat votomul pe Voniga vor muri și pe când vine de la Metropolie nimicirea alegereĭ luĭ Nicorescu, oameniĭ și votisanțiĭ luĭ Voniga vor muri toțĭ și astfel în Curticiu nu vor fi decât Nicoresculeștĭ.

Fratele P. N. atuncĭ o făcut o propunere, în care a cerut, că tot satul s'ar învoĭ la propunerile stăpânuluĭ Mladin, dacă s'ar primi propunerea luĭ care ar fi următoarea:

Să se maĭ feștească în oleiu momentul acela istoric, când Ciorogar suspinde sinodul parochial electoral de la alegerea de preot din Curticiu și când îl petrec geandariĭ între baionete. Maĭ departe la vorbele auzite despre lauda luĭ Ciorogar, face propunere că adunarea poporuluĭ să-șĭ esprime disprețul asupra acelor ciorogarești vorbe.

Se face mișcare în popor și se aude strigându-se din popor: **facețĭ loc, facețĭ loc; cer cuvêntul, cer cuvêntul!!**

Poporul se dă la o parte și eată vine în fața poporuluĭ un moșneag, cărunt și cu plete lungĭ, albe și sucite, e de legea pocăită și spune, că aceea ce vrea să facă Ciorogar la eĭ în sat nu s'o întêmpla până-ĭ vacu și purure a, că eĭ toțĭ pocăițiĭ se reintorc în legea strămoșilor lor și vor vota cu toțĭ cu preutu Voniga.

La auzul acestora Nicoreștiĭ cad ca muștele, mor cu vorba din urmă care nu-ĭ decât sudălmĭ la adresa Nicoresculuĭ și a protectorilor luĭ. Eară oameniĭ luĭ Voniga înviază cu toțiĭ.

Poporul hotărește, că nu primește nicĭ o propunere, numaĭ a moșneaguluĭ Jovu P. prin care pocăițiĭ se primesc în sînul biserĭceĭ. Și îndată țin sinod electoral și aleg pe Voniga de popă cu 2000 de voturĭ. Resultatul alegereĭ îl trimit pe poștă la domnu Conzistor și la Ciorogar în Arad.

amintire, au fost făcută de anarchiști și republicani. Rĕsculații au răpit arme din boltele de arme și s'au luptat ore întregi cu poliția și gendarmeria. In sfîrșit numai miliția a putut sugruma rĕscoala. Causa rĕscoalei a fost sărăcia.

Statistică locuitorilor României. Ministeriul de interne al României a hotărit sĕ se alcătuiască o statistică generală a populației regatului după naționalitate și starea economică a locuitorilor. Statistica va fi făcută pe județe, deosebit pentru orașe și sate. Poporația va fi împărțită în 3 soiuri: Români, Evrei, și străini. Evreii vor fi apoi împărțiți în supuși români și strĕini. Pentru orașe se va însemna întinderea și prețul proprietății. Precum și ocupația și meseriile locuitorilor. In comunele rurale se va arăta întinderea moșiilor ori pădurilor esploatate de Români Evrei și stăini, precum și cele esploatate în asociație de Români ori de Evrei ori de străini.

România se prĕgătește. Ni se scrie din Fălticenĭ, că alaltă-erĭ au venit de la divizie două ordine confidențiale ale ministeruluĭ de războiu, din care unul cerea ca brigada să dea ordin confidențial regimentelor sale ca să 'șĭ procure pile cu care să ascută baionetele de la armă.

Al doilea ordin cerea regimentelor să fie gata cu pregătirea de rĕzboiu administrativă, (munițiunĭ echipament, armament și hrana), raportînd imediat de executare.

Sinaodele eparchiale. Sinoadele bisericeĭ gr. ort. române s'au convocat pe dumineca Tomiĭ la Arad, Caranșebeș și Sibiu. Tare am vrea să știm, că ce de ce ne trebue nouă astfel de sinoade și ce folos avem din ele. Maĭ bine ar fi să se întrebuințeze aceĭ 15—20,000 florinĭ pentru înbunătățirea plățiĭ bieților învĕtător și preoțĭ în fie-care an și astfeĭ nu am avea trebuință de școlĭ de stat și cultul ne-ar fi maĭ mic. Nu face nimic, alege-vom noĭ un deputat sinodal social-democrat din Bihare si acela va face propunerea asta. — S. C. — Moțul.

De la organul nostru din Macea, comună fruntașă a comitatuluĭ Arad, despre care se știe că cu Curticiul este foarte iubită d-lor de la Conzistorul din Arad, pentru că nu sufere că orĭ-ce stronța din Conzistor să o ducă de nas, primim veste despre alegerea organuluĭ. Adunarea organuluĭ s'a ținut în sĕptămâna patimilor și s'a constituit astfel: Vasile C, președinte, O. vicepreședinte, Groșian controlor, Rantan corespondent, Vasile M. notar, Petheș cassar. Ear membriĭ s'au ales: Toma M., Joan L., George T. Ilie R., Demian V., Gusti J., Ilie T., Vasile V., Pișta Ch., și Jacob C.

Din casa țeriĭ. Maĭ mulțĭ frațĭ ne cer știrĭ din casa țeriĭ și ne întreabă că de ce nu publicăm și ceea ce se întêmplă acolo. Tuturor acelora le rĕspundem că chiar în acest numĕr am publicat judecată adusă de tribunalul regesc în contra editoruluĭ foaieĭ noastre, pentru știrile din dietă. Frațilorsiliți-ve a rĕspândi foaia că dacă se urcă numĕrul cetitorilor nostri la 10.000 și puțin ne maĭ lipsește — atuncĭ noĭ depunem cauțiunea pentru-că să foaie fie politică și atuncĭ vom da un supliment tot atât de mare ca foaia singură, în care numaĭ cu dieta ne vom ocupa.

Ou roșu de Paștĭ. Confratele nostru din Budapesta „Poporul Român" a publicat stirĭ despre cele ce se petrec în casa țăriĭ, procurorul vĕzĕnd politică în aceea, ca să dau din casa țăriĭ știrĭ, l-a chemat în judecată și la osândit la 60 coroane. Advocat i-a fost Dr. V. Babeș.

Rușiĭ bătuțĭ. Când punem foaia sub tipar, primim știrea ca flota rusească în fața Port-Arthuruluĭ s'a prăbușit în țandure. Corabia Petropavlovszk a exploadat, aproapo 900 de oamenĭ și-au perdut viața cu comandantul flotileĭ cu tot, cu Makarov. Fratele țaruluĭ Ciril de abia a scăpat cu viața.

ADUNARI.

Adunare oprită. Frațiĭ nostri din Macea ne scriu, că au dorit să țină a două zi de Paștĭ o adunare. Pentru acest scop președintele Vasile C și notarul organuluĭ Vasile P. s'au și dus la Arad ca să ceară îngăduială de la fibiräul de acolo. Fibiräul nu a afiat rugarea lor cu cale a o împlini și astfel adunarea nu s'a putut ține.

Piațul.

Carne de vită	1 cor. 20 fil. — 1 cor. 80 fil	
Carne de porc	1 » 12 » — 1 » 24 »	
Slanină proaspetă	1 » 20 » — 1 « 30 «	

Galițe:

Puĭŭ	1.60—2 cor.	kilograma
Rață	1.40—1.60 »	
Gâscă	1.40—1.50 »	

Poame:

Mere	30—32 cor.	maja
Pere	50—70 »	

Legume:

Crumpĕnă: 400—480 cor. o sută de măjĭ.
Cĭapă cu 50 kilogram 13—15 cor.

Bucate:

Grâŭ	8.05—8.70 cor.	50 kilograme
Secară	6.45 - 6.60 „	
Ovĕs	5.75—5.95 „	
Cucuruz	5.30—5.40	

Poșta Administrațiuneĭ.

Timbre pentru rĕspuns. Rugăm pe toțĭ aceĭ frațĭ și prietinĭ carĭ ne scriu și doresc vre-un rĕspuns oare-care va să ne trimită timbre, mărcĭ poștale (ștemple), căcĭ partida nu-ĭ în stare să rĕspundă tuturor fraților.

Aducem decĭ tuturora la cunoștință, că de azĭ în colo numaĭ acelora le vom rĕspunde, carĭ în scrisorile trimise nouă, pun și timbre.

Sigil. Organele partiduluĭ nostru din fiecare comună au lipsă de sigil (peciet), cu care să întăresc scrisorile ce ni-se trimit. Decĭ fiecare organ are trebuință de un atare sigil (peciet.) Pentru a încunjura cheltuelĭ zădarnice secretariatul partiduluĭ nostru social-democrat reorganisat, s'a hotărit să trimită organelor sigile (pecieturĭ) marĭ cu 6 coroane, ear cele micĭ în preț de 5 coroane. Baniĭ se trimit înainte.

Maĭ multor prietinĭ. Ne întrebațĭ că ce-ĭ de făcut? Eată ve rĕspundem: pace fraților și ear pace să fie între voĭ. Cu acest cuvênt: pace vĕ întărițĭ credința voastră în partidul socialdemocrat, în dreptățile luĭ Cristos.

Fată de autoritățĭ purtați-ve în pace, ca să nu dațĭ prilej jendarmilor să sară asupra voastră cu sulița, baioneta și pușca, Dar voĭ de aceea închidețĭ în inimele voastre și pentru maĭ departe ideia desrobieĭ, care vi se va aduce prin partidul socialdemocrat reorganizat din Ungaria.

George C. în Soĭmos. Baniĭ pentru călindare i-am primit. Maĭ trebue să ne trimițĭ și prețul foilor. Cu dragoste frățească.

Poșta Redacțiuneĭ.

Florador Rodvada în B-ș. Poezia trimisă e tare frumoasă, însă dacă am publică-o procurorul ar pune de loc racul pe noĭ.

Florin în B. Din cele ce aĭ trimis, doue s'au publicat cu puține modificărĭ.

Măceanuluĭ. Cele trimise pre rênd se vor publică. Maĭ scrie, că nu toate se pot da publicitățiĭ, că unele fiind pre-prea, numaĭ de necaz am da.

Curticeanuluĭ. Cetește poșta Măceanuluĭ; întocmaĭ se potrivesc și la d-ta.

Petru N. în Curticiŭ. Citește și te veĭ încredința, că la noĭ lucrurile merg pe telefon Salutare frățească.

Ioachim H. în Lalasinț. Primit, cât de curênd pe larg. Să ne vedem cu bine.

Aron P. în Rossia. Primit și-țĭ rĕspundem că în decurs de o săptămână veĭ avea la mână ceea-ce pofteștĭ.

Următoarele cărțĭ se află spre vînzare.

	Cor. Fil.
I. in Maĭu cântece socialiste	—.20
Ce vor socialiștiĭ Românĭ	—.25
Primejdia națională	—.10
Ce este și ce vrea socialismul	—.10
Chatechizmul femeei muncitoare	—.20
Cărți de cetire	—.20
Tactica sociaidemecrației	—.50
Statul viitor	—.25
Pușcăriașul	—.10
Starea Țărănimei cu tabloul luĭ Mille prețul	—.40
Manifestul Comunist prețul	—.50

Respândițĭ ideea! Cumpărațĭ cărțile luminătoare! Baniĭ să sĕ trimeată înainte sau pe mandat postal, sau in stemple. Adresa Szabad Szó VII., István-ut 67.

Tipografia Ștefan Nagel
Budapesta, VII., Vörösmarty-utcza 17.